

Collegevoorstel Openbaar

Behandelaar: M. Korsten
Afdeling / Unit: SL - Samenleving
Portefeuillehouder: H.D. Westerdijk

Vergaderdatum: 15 november 2022
Behandelwijze: Bespreekstuk
Documentnummer: 980682

ONDERWERP

Aanpak en bestedingsvoorstel ondersteunen financiële bestaanszekerheid 2022 en eerste helft 2023

SAMENVATTING

De hoge inflatie, met name die van de energieprijzen, zorgt ervoor dat de financiële bestaanszekerheid van veel Capellenaren onder druk staat. Dit geldt ook voor instellingen/organisaties en ondernemers. Het gemeentelijke *Kernteam financiële bestaanszekerheid* is aan de slag met een aanpak om de financiële bestaanszekerheid van deze partijen waar mogelijk en wenselijk te ondersteunen. Het college heeft een aanpak en bestedingsvoorstel voor 2022 en de eerste helft 2023 vastgesteld en legt deze ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad in december 2022. In samenspraak met de gemeenteraad werkt het college aan een vervolg op de aanpak, die uiterlijk in april 2023 door de gemeenteraad zal worden vastgesteld.

ADVIES OM TE BESLISSEN

1. De aanpak voor extra ondersteuning van de financiële bestaanszekerheid in 2022 en de eerste helft van 2023 vast te stellen;
2. De organisatie op te dragen om, in nauw overleg het college en de raad, een afwegingskader voor eventuele maatregelen voor instellingen/organisaties op te stellen en in januari 2023 om besluitvorming voor te leggen aan het college en in februari 2023 aan de gemeenteraad;
3. De organisatie op te dragen om, in nauw overleg met het college en de raad, nadere voorstellen en de financiële gevolgen daarvan uit te werken en te verwerken in een algemene begrotingswijziging en deze zo spoedig mogelijk doch uiterlijk bij de raad van april 2023 ter besluitvorming voor te leggen;
4. De geplande maatregelen voor 2022, met een verwacht benodigd budget van € 112.500,- te dekken vanuit de post onvoorzien 2022, vast te stellen, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele urgente aanvullende maatregelen ter bekostiging vanuit het resterend budget van € 137.500,- op de post onvoorzien 2022;
5. De extra tijdelijke personele inzet bij Welzijn Capelle voor 2023 voor de preventie en hulp bij schulden voor een bedrag van € 153.000,- te dekken vanuit het budget voor de brede schuldenaanpak (kp 6630048) en voor een bedrag van € 48.000,- uit het vrije saldo van de Begroting 2023.
6. De overige maatregelen voor de eerste helft 2023 met een verwacht benodigd budget van € 165.000,- vast te stellen en te dekken uit het vrije saldo van de Begroting 2023;
7. De gemeenteraad voor te stellen de financiële consequenties van de beslispunten 5 en 6 via een begrotingswijziging te verwerken in de Begroting 2023;
8. Het conceptraadsvoorstel en -besluit inzake de aanpak en bestedingsvoorstel ondersteunen financiële bestaanszekerheid 2022 en eerste helft 2023 vast te stellen;
9. Het conceptraadsvoorstel en -besluit inzake de aanpak en bestedingsvoorstel ondersteunen financiële bestaanszekerheid 2022 en eerste helft 2023 ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.

BESLUIT: 15 november 2022

1. Het college besluit conform het voorstel;
2. Het college mandateert de portefeuillehouder de laatste wijzigingen in de stukken aan te brengen.

INHOUD/STREKKING

Inleiding

De hoge inflatie, met name die van de energieprijzen, zorgt ervoor dat de financiële bestaanszekerheid van veel Capellenaren onder druk staat. Dit geldt ook voor instellingen/organisaties en ondernemers. Het gemeentelijke Kernteam financiële bestaanszekerheid is aan de slag met een aanpak om de financiële bestaanszekerheid van deze partijen waar mogelijk en wenselijk te ondersteunen. Uitgangspunt hierbij is dat het zorgdragen voor financiële bestaanszekerheid allereerst een (grondwettelijke) taak van het Rijk is. Het Rijk heeft in dat kader de afgelopen maanden een uitgebreid pakket aan maatregelen genomen -vooral gericht op huishoudens- voor (gedeeltelijke) koopkrachtreparatie en het dempen van het effect van de gestegen energieprijzen. Aanvullend op de inzet van het Rijk ziet het gemeentebestuur een verantwoordelijkheid voor zichzelf om te zorgen voor ondersteuning waar dat het hardst nodig is.

Het Kernteam heeft de afgelopen weken in samenspraak met uw college de uitgangspunten en pijlers voor de aanpak op een rij gezet. Dit mede aan de hand van ontwikkelingen en signalen uit de samenleving en aan de hand van voorbeelden van andere gemeenten. Tijdens een themabijeenkomst voor de commissies BVM en SLE op 31 oktober 2022 is de aanpak aan de raadsleden gepresenteerd.

De concept-Najaarsnota bevat het voorstel om de post Onvoorzien voor 2022 eenmalig op te hogen naar een bedrag van € 250.000,-- om de laatste maanden van het jaar waar nodig snel actie te kunnen ondernemen.

Dit collegevoorstel geeft de hoofdlijnen voor de aanpak ter ondersteuning van de financiële bestaanszekerheid en bevat een bestedingsvoorstel voor de maatregelen voor zover nu bekend zijn. Ook is de procedure voor verdere besluitvorming over het vervolg aangegeven.

Aanpak ondersteunen financiële bestaanszekerheid

Context

De context voor de aanpak is als volgt:

- De effecten van de inflatiecrisis voor de verschillende groepen zijn verschillend en afhankelijk van onder meer de hoogte van het inkomen, energiecontract, gebruiksgedrag en de mate waarin energiebesparende maatregelen zijn getroffen. Voor een deel gaat het om een nieuwe doelgroep, die minder in beeld is bij de gemeente en de maatschappelijke partners.
- De effecten van de maatregelen van het rijk voor zijn nog onduidelijk.
- De ontwikkeling van de verdere inflatie is onduidelijk.

De voorgestelde aanpak richt zich daarom vooral op de korte termijn, om op een later moment, afhankelijk van de verdere ontwikkelingen, wendbaar nadere keuzes te maken.

Uitgangspunten

Naast dat de zorg voor financiële bestaanszekerheid allereerst de verantwoordelijkheid van het Rijk is, gelden voor de aanpak de volgende uitgangspunten:

- Meer doen met wat er al is, oftewel vooral gebruikmaken van het bestaande brede ondersteuningsaanbod aan regelingen, voorzieningen en activiteiten en het bereik ervan vergroten.
- Waar echt nodig aanvullen van het bestaande aanbod of nieuw extra aanbod;
- Bestaanszekerheid gaat om meer dan geld, ook sociale aspecten zijn belangrijk.
- Bij de keuzes voor maatregelen en activiteiten is de (bepaalde) personele capaciteit een belangrijke randvoorwaarde.

Drie pijlers

De aanpak krijgt inhoud aan de hand van drie pijlers:

1. Huishoudens
2. Organisaties en instellingen
3. Ondernemers

Per pijler is hierna op hoofdlijnen vermeld wat als basis aan ondersteuning beschikbaar is en waar extra inzet op is.

Pijler 1 Huishoudens

Deze pijler richt zich op drie hoofdonderwerpen: a. regelingen en voorzieningen, energiearmoede en sociaal.

> Regelingen en voorzieningen:

Vanuit het armoede-/schuldenbeleid is een breed aanbod aan inkomensondersteunende regelingen en voorzieningen beschikbaar, zoals de toeslagen vanuit het Rijk, bijzondere bijstand, individuele inkomensvoetstuk, noodhulp, maatwerkbudget en diverse kindregelingen. En voorzieningen als de Voedselbank en de Meubel- en kledingbank. Bij de wijkwinkels is hulp voor het invullen van formulieren en bij het ordenen van de administratie. Verder biedt Welzijn Capelle in samenwerking met GR IJsselgemeenten Sociale Zaken en Samen 010/Budgetmaatjes hulp bij geldzorgen en schulden. Om schulden te voorkomen zijn er instrumenten als betaling van de vaste lasten uit de uitkering en de werkwijze vroegsignalering schulden, waarbij nauwe samenwerking is met het Meldpunt woningontuiming en het Meldpunt waterafsluiting. Ook is Capelle aangesloten bij de Nederlandse Schuldhulproute.

Extra inzet

- Extra inzet op preventie en hulp bij schulden: met name door ruimere openingstijden van de wijkwinkels, twee extra budgetcoaches bij Welzijn Capelle (inkomensbrigade) en een extra medewerker bij het aanmeldbureau van Welzijn Capelle. Een deel van de extra inzet bij Welzijn Capelle is nodig vanwege de flinke toename van het aantal Capellenaren dat zich meldt met financiële problemen; een ander deel van de inzet is bedoeld om (ergere) financiële problematiek tegen te gaan.
- 10-uurtjes/ontbijt/lunch scholen en Kinderlabs: op 17 basisscholen worden 10-uurtjes verstrekt. Met bekostiging vanuit het Denk en Doe Mee Fonds wordt op één basisschool een lunch verzorgd. Daarnaast krijgen vier basisscholen via het (landelijke) Jeugd Educatiefonds een bijdrage voor schoolontbijten.
- Ophogen inkomensgrens/vermogensgrens: de bestaande ondersteuning wordt uitgebreid door de inkomensgrens van twee regelingen tijdelijk op te hogen van 120% naar 130% van het wettelijk sociaal minimum, namelijk het Jeugdfonds Sport & Cultuur 2023 en 2024 en Leergeld (laptops en fietsen) 2023 en 2024. Daarnaast is uw college voornemens de vermogensgrens kwijtschelding gemeentelijke belastingen op te hogen (Djuma zaaknummer 978731).
- Intensiever voorlichting: Extra voorlichting over het ondersteuningsaanbod gericht op zowel publiek als maatschappelijke partners moet bijdragen aan een hoger bereik (o.a. Geldkrant-special 19 oktober, knop geldzorgen op startpagina gemeentesite, soepkar op tournee, activiteiten wat is er te doen in Capelle en mailing aan alle huishoudens).
- Boodschappenbonnen: huishoudens die niet in aanmerking komen voor de Voedselbank maar wel te weinig geld voor boodschappen hebben, komen in aanmerking voor een boodschappenbon. Dit gebeurt kleinschalig, in samenwerking met twee lokale supermarkten en verstrekking via hulpverleners.

> Energiearmoede

Capelle pakt de energiearmoede onder huishoudens aan met het Actieplan energiearmoede (2021), de uitvoering van de Energietoeslag 2022 en 2023 en het Capels Winteroffensief 2022/2023.

Vanwege de overlap in doelgroep worden bij de aanpak ondersteunen financiële bestaanszekerheid en de aanpak energiearmoede over en weer mogelijkheden benut om de uitvoering van de verschillende maatregelen te combineren. Voorbeelden daarvan zijn voorlichting over energiebesparing als onderdeel van voorlichting over de inkomensondersteunende regelingen en energiecoaches die bij huisbezoeken ook informatie geven over de regelingen en invulhulp bij de wijkwinkels.

> Sociaal

Dit onderdeel richt zich op het benutten van het brede aanbod van activiteiten gericht op 'ontmoeten', bijvoorbeeld in de Huizen van de Wijk, Kinderlabs, buurthuizen en bibliotheek. De extra inzet is letterlijk en figuurlijk een warme plek/warme ontvangst te bieden, met een kop koffie, soep of een maaltijd al dan niet in combinatie met een sociale activiteit en/of hulp bij geldzorgen.

Pijler 2: Organisaties en instellingen

De rijksoverheid heeft in het kader van de compensatie voor de hoge energieprijzen een aantal maatregelen gericht op organisaties en instellingen. Zo vallen de kleinverbruikers onder het prijsplafond en de korting van € 190 op de energierekening voor november en december 2022. Een deel van de sportorganisaties valt onder de Tegemoetkomingsregeling energiekosten voor het MKB (TEK). Mogelijk komen er nog aanvullende maatregelen vanuit het Rijk.

Voor de gemeente ligt voor deze pijler de vraag voor in hoeverre en voor welke partijen de gemeente een taak heeft bij het (deels) compenseren van de kostenstijging voor huur, energie en personeel. Het kernteam voert momenteel een inventarisatie hiervoor uit, waarbij ook wordt bekeken om welke bedragen het gaat. Ook wordt een afwegingskader opgesteld -met kansen voor verduurzaming als aandachtspunt-, om te bepalen wie voor een gemeentelijke bijdrage in aanmerking komt. Naar verwachting kunnen de uitkomst van de inventarisatie en het afwegingskader in januari 2023 om besluitvorming aan uw college worden voorgelegd.

Pijler 3: Ondernemers

De rijksoverheid heeft in het kader van de compensatie voor de hoge energieprijzen ook een aantal maatregelen om ondernemers bij te staan. Zoals het prijsplafond voor het MKB (geheel 2023) en de korting van € 190 op de energierekening voor kleinverbruikers voor november en december 2022. Verder de tegemoetkomingsregeling voor energie-intensief MKB (TEK 1 nov '22 tot 31 dec 2023). Ook is een onlangs een landelijke voorlichtingscampagne gestart voor ondernemers met geldzorgen vanuit VNO-NCW en MKB-Nederland. Verder zijn er verschillende regelingen ter bevordering van de verduurzaming.

De gemeente heeft voor deze pijler vooral een rol op het vlak van faciliteren en doorverwijzen. De accountmanagers van Economische Zaken spelen daarbij een belangrijke rol. Via de webpagina van het Ondernemersloket informeert de gemeente ondernemers over de verschillende regelingen en ondersteuningsopties. Hierbij wordt ook doorverwezen naar het aanbod van de Kamer van Koophandel, het Regionaal bureau zelfstandigen (o.a. Bbz-uitkering, administratiehulp, advies/coaching en schuldhulpverlening) en Geldfit Zakelijk van de Nederlandse Schuldhulproute.

FINANCIEN.

A. Voorlopig bestedingsvoorstel 2022

Een deel van de extra maatregelen en activiteiten voor 2022 dient bekostigd te worden uit de post Onvoorzien 2022 (Najaarsnota 2022 0.9). Deze staan op rij in onderstaande tabel. Voor de overige extra maatregelen is dekking beschikbaar vanuit andere, reguliere budgetten.

Activiteiten met dekking vanuit post onvoorzien 2022		
activiteit	geraamde kosten	opmerkingen
<i>Huishoudens: Regelingen en voorzieningen</i>		
10-uurtje/lunch/middagsnack scholen en Kinderlabs	25.000	Fruit/groente e.a. voor ca 20 basisscholen + de Kinderlabs.
Kerstpakkettenactie, aanvulling	10.000	Uitbreiding van de reguliere jaarlijkse (particuliere) kerstpakkettenactie van 800 naar 1.200 pakketten.
Mailing alle huishoudens	20.000	Informeren over ondersteuningsaanbod regelingen en voorzieningen, aanbod sociaal en mogelijkheden energiebesparing.
Boodschappenbonnen (500 x 15 euro)	7.500	Uitreiken via hulpverleners, bijvoorbeeld voor Capellenaren die niet in aanmerking komen voor Voedselbank maar wel deze ondersteuning nodig hebben. Combi met actie Koop lokaal.
<i>Huishoudens: Sociaal</i>		
'Warme ontvangst' Huizen van de wijk, buurthuizen e.a. met koffie/soep/maaltijd	20.000	Combinatie van ontmoeten, eten/drinken en informatie + hulp aanvragen regelingen en voorzieningen + hulp bij geldzorgen.
Sociaal op straat (soep/koffie bij publiekslocaties)	30.000	Combinatie van ontmoeten, eten/drinken en informatie + hulp aanvragen regelingen en voorzieningen + hulp bij geldzorgen + informatie/hulp energiebesparing.
Eventuele urgente aanvullende maatregelen 2022		
	P.M.	Bijvoorbeeld voor nog te ontvangen rekeningen 2022 i.v.m. hogere kosten energie, huur e.a. van verbonden partijen/gesubsidieerde organisaties.
Totale kosten (voorlopige raming)	112.500 + P.M.	
Voorlopig restant post onvoorzien	137.500 +/- P.M.	

B. Voorlopig bestedingsvoorstel 2023

Een aantal maatregelen heeft betrekking op heel 2023. Het gaat om de inzet van extra personele capaciteit bij Welzijn Capelle voor de preventie en hulp bij schulden (twee budgetcoaches en een medewerker bij het aanmeldbureau). De kosten van in totaal € 201.000 (€ 128.000 + € 73.000) kunnen voor een bedrag van € 153.000 gedekt worden vanuit het budget voor de brede schuldenaanpak (€ 84.000 vanuit het via de Najaarsnota 2022 (6B.8) over te hevelen budget van 2022 naar 2023 en € 69.000 vanuit de jaarschijf 2023 (o.b.v. VJN 2021 6B.6). Het restantbedrag van € 48.000 kan gedekt worden vanuit het vrije saldo op de Begroting 2023.

De overige maatregelen hebben betrekking op de eerste helft van 2023. Dit in afwachting van nadere besluitvorming door de raad in februari 2023 (over het afwegingskader organisaties/instellingen) en uiterlijk april 2023 over de verdere aanpak. De geraamde kosten van betreffende maatregelen voor een bedrag van € 165.000 kunnen bekostigd worden uit het vrije saldo op de Begroting 2023. De totale geraamde kosten om te dekken vanuit het vrije saldo op de Begroting 2023 bedragen € 213.000 (€ 48.000 + € 165.000).

activiteit	geraamde kosten	opmerkingen
Huishoudens: Regelingen en voorzieningen		
a. Budgetcoaches/Inkomensbrigade, 2 x 28 uur, 1 jaar	128.000	128.000 dekking uit budget brede schuldenaanpak (kostenplaats 6630048)
Extra capaciteit aanmeldbureau Welzijn Capelle (32 uur, 1 jaar)	73.000	25.000 dekking uit budget brede schuldenaanpak, + 48.000 dekking vanuit vrije saldo Begroting 2023
<i>Totale kosten extra inzet Welzijn Capelle</i>	<i>201.000</i>	
10-uurtje/lunch/middagsnack scholen/Kinderlabs	50.000	Voortzetting van aanbod uit 2022, dekking vanuit vrije saldo Begroting 2023
Boodschappenbonnen (1.000 x 15 euro)	15.000	Voortzetting van aanbod uit 2022, dekking vanuit vrije saldo Begroting 2023
Huishoudens: Sociaal		
'Warme ontvangst' Huizen van de wijk, buurthuizen met koffie/soep/maaltijd	40.000	Voortzetting van aanbod uit 2022, dekking vanuit vrije saldo Begroting 2023
Sociaal op straat (soep/koffie bij publiekslocaties)	60.000	Voortzetting van aanbod uit 2022 dekking vanuit vrije saldo Begroting 2023,
<i>Totale kosten overige activiteiten</i>	<i>165.000</i>	
Eventuele urgente aanvullende maatregelen 1^e helft 2023	PM	
Totale kosten (voorlopige raming)	366.000	
Dekking budget brede schuldenaanpak	153.000	
Nog te dekken uit saldo Begroting 2023	213.000	

Vervolg

Zoals eerder vermeld worden de uitkomsten van de inventarisatie voor de pijler Organisaties en instellingen en het afwegingskader in januari 2023 om besluitvorming aan uw college voorgelegd en vervolgens aan de raadsvergadering van februari 2023.

Daarnaast wordt komende periode verder gewerkt aan de aanpak ondersteuning financiële bestaanszekerheid. Dit gebeurt in overleg met uw college en de raad. Ook de Adviesraad sociaal domein en Capellenaren worden betrokken. De globale planning is als volgt:

- november 2022-februari 2023: nadere planvorming en opstellen vervolgadvis
- 7 maart: collegebesluit BBV vervolg aanpak
- 27 maart: commissieronde
- 17 april: gemeenteraad

JURIDISCH ADVIES

N.v.t.

ONDERNEMINGSRAAD

N.v.t.

COMMUNICATIE

Na vaststelling van de Najaarsnota 2022 kan een persbericht uit met een toelichting op de maatregelen voor de aanpak van de financiële bestaanszekerheid. Voor de uitvoering van de verschillende maatregelen is een communicatieplanning in de maak, in afstemming met de communicatieplanning voor de aanpak van energiearmoede.

BIJLAGEN

- Concept-raadsvoorstel en -besluit aanpak en bestedingsvoorstel ondersteunen financiële bestaanszekerheid 2022 en 1e helft 2023.